

ÖZEL YETENEKLİ BİREYLERDE MÜZİK EĞİTİMİNİN ETKİSİ

Melike BOLAT¹

Müzik eğitimine 1992 yılında Mersin Devlet Opera ve Balesi Çoksesli Koro-su'nda başladı. Lisans eğitimini Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü'nde tamamladı. Yine Kocaeli Üniversitesi'nde Tezsiz Yüksek Lisans Programında müzik eğitimi üzerine çalışırken eş zamanlı olarak Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Programında yüksek lisans eğitimini; ardından Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Dok-tora Programı'nı Doç. Dr. Tülün Malkoç danışmanlığında “Müzik Eğitiminin Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisi” adlı tez ile tamamladı. 2006 yılında araştırma görevlisi olarak başladığı akade-mik hayatına Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda öğretim üyesi olarak devam etmektedir. Ulusal ve uluslararası konserlerde ko-rist ve solist olarak sanatsal çalışmalarını sürdürmektedir.

1. Giriş

İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana yetenekli insanlar diğer bireylerden farklılıklarıyla dikkat çekmiş ve ön planda olmuşlardır. Evrensel düzlemde ise üstün özellikleri olan bireylerin yetenek ve zekâlarından “gelişmiş ülke olma” yolunda faydalanmak tüm ülkelerin gündeminde olmuştur. Eğitim, nöroloji, psikiyatri ve çeşitli bilim dallarının dikkatinden kaçmayan bu konuda yapılan araştırmalar, üstün yetenekli ve üstün zekâlı çocukları tespit etmeye ve özel eğitime gereksinimi olan bu çocukların kendi potansiyellerini keşfetmeye yar-dımcı olmalarına ışık tutmaya çalışmaktadır. Bir yandan da üstün yeteneğin ne

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, bolat.melike@beun.edu.tr

eğitimine olan ihtiyacına dayanarak müzik eğitim programlarının zenginleştirilmesi önerilmektedir. Müzik eğitim yöntemleri hem her öğrenci hem de tek öğrenci içindir. Öğretmen, öğrencilerin bireysel farklılıkları, ihtiyaçları ve gereksinimlerini göz önünde bulundurarak hangi öğrenciye hangi yöntemin uygulanacağını titizlikle planlanmalıdır. Programın kendine verdiği esnekliği, öğrencilerin öğrenme stiline uygun olarak güdüleme, motive etme, problem çözme ve müzik eğitiminde uygulanan etkinlikler arasında denge sağlama yönünde kullanılmalıdır. Öğretmen, müzik eğitiminin yapıldığı sınıfın psikolojik ve sosyal ortamını, öğrencilerin sosyal uyum düzeylerini arttırma ve sosyal duygusal becerilerini geliştirmeye elverişli olarak desteklemelidir. Eğitim sistemindeki son yenilikler takip edilmeli, bunların üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler için nasıl kullanılacağına dikkat edilmelidir. Eğer üstün yetenekliler için uygulanan bir program varsa; okul yönetimi- veliler- program yöneticisi- program uygulayıcı öğretmenler- özellikle sınıf öğretmeni ile iş birliği içinde çalışılmalıdır. Program içinde çalışan öğretmenler sık sık hizmet içi eğitim programlarına katılmalıdır.

Kaynakça

- Akkaş, E. T. (2015). Üstün Yetenekliler Eğitiminde Farklılaştırma: Temel Kavramlar, Modellerin Karşılaştırılması ve Öneriler. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 2(2), 31-44, DOI: 10.18200/JGEDC.2015214250.
- Akyüz, Y. (2008). *Türk Eğitim Tarihi (12. Baskı)*. Ankara: Pegem.
- Alkan, A., Karataş, , Ataman, A. (2017). Öğretmenler İçin “Üstün Zekâlı/Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesi Eğitim Yazılımı”nın Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(2), 175-192.
- Altun, F., Yazıcı, H. (2020). Rehber Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Öğrencilere Sunulan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri ile İlgili Görüşleri. *Mavi Atlas*, 8(1), 81 - 106.
- Andreasen, N. (2009). *Yaratıcı Beyin Dehanın Nörobilimi*. (3. Baskı). K. Güney (Çev.). Ankara: Arkadaş.
- Aydın, O. , Konyalıoğlu, P. (2011). 18-21 Yaş Grubu Bireylerin Genel Zekâ Düzeyleri İle Psikolojik Semptom Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 1(7), 77-103.
- Baykoç Dönmez, N. (2011). Üstün ve Özel Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri . Ed. N. Baykoç Dönmez içinde, *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim*, (283-306). Ankara: Eğiten Kitap.
- Bıçakçı, M., Baloğlu, M. (2020). Üstün zekâlılarda beklenmedik düşük başarı (BDB): Özellikler, etken faktörler ve müdahale. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 22(3), 771-798. doi:10.21565/ozelegitimdersi.607979.
- Bildiren, A. (2018). Okul Öncesi Dönemde Bilişsel Yetenek İle Problem Çözme Becerilerinin Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Millî Eğitim*, (Özel Sayı: 1), 291- 308.
- Bildiren, A. (2018). Opinions of Primary School Teachers on the Definition, Identification and Education of Gifted Children. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 9(33), 1363-1380.
- Bilgiç, N. T. (2013). *Özel Yetenekli Bireylerin Eğitim Strateji ve Uygulama Kılavuzu*. Ankara: MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Bilgiç, N., Erdoğan, M.N, Ağaoğlu, O. ve Ağaoğlu, F.C. (2012). *Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Alanında Uluslar Arası Politika ve Uygulamaların İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi Raporu*. Ankara, http://

- orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_02/12114109_stnyeteneklerineitimi.pdf: MEB Özel Eğitim Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Bilgili, A. (2004). Bir Türk Geleneği Olarak Enderun'un Yeniden İnşası. *Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi* (31-46). İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.
- Bolat, M. ve Malkoç, T. (2021). Özel Yetenekli Öğrencilerin Sosyal Becerilerinin Gelişiminde Müzik Eğitiminin Etkisi. *Turkish Studies*, 16(5), 1463-1481. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.49974>.
- Cuttis, N.E., Moseley, N. (2001). *Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Eğitimi*. (Çev. Ersevimi, İ.). İstanbul: Özgür Yayınları.
- Çelik, F. (2021). Üstün Zekâlı ve Özel Yetenekli Öğrencilerin Sanat Eğitimine Yönelik Bir Farklılaştırma Yaklaşımı. *Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı.
- Çetinkaya, Ç. (2021). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Proje Tabanlı Müfredat Farklılaştırma Örneği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 22(2), 419-438, <https://doi.org/10.21565/ozegitimdergisi.718625>.
- Çetinkaya, Ç., İnci, G. (2019). Üstün Zekâlı ve Yetenekli Çocukların Erken Çocukluk Döneminde Tanılanmasında Öğretmenlerin Düşünceleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(3), 959-968. doi:10.24106/kefdergi.2130.
- Çuhadar, H. (2006). Müziksel Zekâ. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26-28 Nisan (s. 485- 496). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Demir: (2021). Effects of learning style based differentiated activities on gifted students' creativity. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 9(1), 47-56.
- Eripek: (2005). Ünite 1: Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Özel Eğitim. S. Ediör: Eripek içinde, *Özel Eğitim* (s. 1-14). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayın No:1411 Açık Öğretim Fakültesi Yayın No:756 ISBN:975-06-0149-1.
- Erişti, B. (2012). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme, Öğretme, Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Özellikleri ile İlgili Görüşleri. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 18-36.
- Freeman, J. (2002). *Out-Of-School Educational Provision For The Gifted And Talented Around The World*. London: A report for the Department of Education and Skills, http://www.joanfreeman.com/pdf/Text_part_one.pdf.
- Gardner, H. (2010). *Zihin Çerçevesi Çoklu Zekâ Kuramı*. E. Kılıç (Çev.). İstanbul: Alfa.
- Güven, İ. (2019). Büyük Selçuklu Devletinde Eğitim Ve Öğretime Genel Bir Bakış . *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)* , 25 (2), 833-848 . DOI: 10.1501/Egifa_0000000569.
- Hammel, A. M. ve Hourigan, R.M. (2011). *Teaching Music to Students with Special Needs, A Label-Free Approach*. New York: Oxford University Press.
- Hornby, A. (2000). *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English: Wehmeier (Ed.)* (6.Baskı) . New York: Oxford University Press.
- Işık, A. ve Güneş, E. (2017). Türk Tarihinde Özel Yeteneklilerin Eğitimi: Osmanlı Enderun Mektebi. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, Aralık, 4(3), 1-13.
- Kanlı, E. (2011). Ustun Zekalı Ve Yeteneklilerin Alan Eğitiminde Hızlandırma. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 85-104.
- Karadağ, F., Demirtaş, V.Y. (2020). Özel Yeteneklilerin Eğitiminde Erken Müdahale Uygulamaları. *Turkish Studies - Education*, 15(4), 2721-2740. . <https://dx.doi.org/10.47423 /TurkishStudies.42044>.
- Karolyi, O. (2005). *Müziğe Giriş*. M. Nemutlu (Çev.). İstanbul: Pan.
- Kelemen, G. (2020). Gifted Children Education In Early Childhood Practical Strategies. *Journal Plus Education*, 25(1), 165-170, ISSN:1842-077X, E-ISSN (online) 2068-1151.
- Klawiter, A. (1993). *Handbook for Implementing a District Gifted Education Plan*. South Dakota: South Dakota Department of Education and Cultural Affairs and the Gifted Education Task Force.
- Levent, F. (2011). *Üstün Yetenekli Çocukların Hakları El Kitabı-Anne Baba ve Öğretmenler için*. İstanbul:

- Çocuk Vakfı Yayınları: 87, ISBN:978-975-552-075-9.
- Levent, F. A. (2019). Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Alternatif Bir Uygulama: Leonardo Modeli. *Turkish Journal of Giftedness and Education*, 9(2), 145-156.
- Lovecky, D. (2004). *Different Minds, Gifted Children with AD/HD, Asperger Syndrome and Other Learning Deficits*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, ISBN 1-85302-964-5.
- MEB. (2012). *Üstün Yetenekliler Eğitimi Alanında Uluslararası Politika Ve Uygulamaların İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi Raporu*. Ankara: MEB.
- MEB. (2013). *Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2013-2017*. Ankara: MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- MEB. (2018). *Müzik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Meclis Araştırması Komisyonu. (2012). *Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti ve Ülkemizin Gelişimine Katı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu*. Ankara: TBMM.
- Özer, M. (2021). Türkiye’de Özel Yeteneklilere Yetenek Geliştirme Desteğinde Bilim ve Sanat Merkezleri: Mevcut Durum ve İyileştirme Alanları. *OPUS- Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-*, 17(33), ISSN:2528-9527, DOI: 10.26466/opus.810856, 727-749.
- Persson, R. S. (2009). The Elusive Muse: Understanding Musical Giftedness. L. V. Shavinina içinde, *International Handbook on Giftedness* (727-750, DOI 10.1007/978-1-4020-6162-2). Canada: Springer.
- Sak, U. (2009). *Üstün Yetenekliler Eğitim Programları*. Ankara: Maya Akademi.
- Saranlı, A. (2017). Okul Öncesi Dönemdeki Erken Müdahale Uygulamalarına Farklı Bir Bakış: Üstün Yetenekli Çocuklar için Erken Zenginleştirme. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 343-359.
- Senemoğlu, O. (2016,Güz). Antik Yunan Siyasal Düşünüşünde İnsan Doğası ve Toplum Anlayışı: Platon ve Aristoteles. *İnsan&İnsan*, 3(10), 42-63, e-ISSN: 2148-7537.
- Sözel, K.H., Öpengin, E., Sak, U., Karabacak, F. (2018). Anadolu-Sak Zekâ Ölçeği’nin (ASİS) Üstün Yetenekliler ve Diğer Özel Eğitim Grupları İçin Ayırtedicilik Geçerliliği. *Turkish Journal of Giftedness and Education*, 8(2), 160-180.
- Sternberg, R. (2004). *Definitions and Conceptions of Giftedness*. California: Cowin . California: Cowin Press. ISBN: 1-4129-0427-7.
- Şahin, M. B. (2017). Özel Yetenekli Bireylerle Diğer Öğrencilerin Ortak Eğitim Yaşantıları Düzleminde Değerlendirilmesi. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, Ağustos, 4(2), 47-56.
- Taştekin, E. ve Metin, N. (2018). Üstün Yetenekli Çocuklar Ve Erken Müdahale. *Uluslararası IV. Çocuk Gelişimi Kongresi* (791-801). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar İlkeler- Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum (3. Baskı)*. Ankara: Evrensel Müzik.
- Yuvacı, Z. v. (2016). Okul Öncesi Dönem Üstün Yetenekli Çocuklarda Yaratıcılıklarını Desteklemede Öğretmene Düşen Görevler ve Etkinlik Örnekleri. *International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE)*, 8(1), 39-61, DOI: 10.20489/intjecse.239575.